

gazdálkodó lakosságnak 54%-a, 200.000 iparos embert rekeszt ki a mai választói törvény a szavazás jogából, vagyis a meglevőknek több, mint felét. A tisztviselőknek is több, mint fele ki van rekesztve a parlamentből. Az ipari és mezői munkásság 98%-ának nincsen ma szavazati joga. Ezek élő valóságok és nem üres ideák. Ellenségeink elméletben hívei az általános, titkos választójognak, de a gyakorlatban nem. Azoknak kell helyet adnunk a parlamentben, akik éheznek kenyérre, kulturára, földre, gazságra. Küldjünk már éheseket is a parlamentbe, ne csak mindig a jólakottakat. Küldjünk képviselőket, akik megszüntessék a nyomort. A legutóbbi 30 év alatt a hitbizományok vagyona 500 ezer holdról 2 millió 500 ezer holdra szaporodott. Ezeknek — úgy látszik — elég hathatós képviselők voltak eddig a parlamentben. Súlyos érvük a választójog ellenségeinek, hogy az értelmiség tulsúlyát biztosítani kell az ország ügyeinek intézésénél. De ezek az urak tudatosan elfelejtik, hogy az utolsó évtizedekben a kultúra a legelsőbb rétegekben is hatalmas tért hódított. A munkásosztály közgazdasági tényező lett. Nyissuk meg a parlament sorompóit, hogy annak keretein belül az egészséges magyar nemzeti társadalom mint egy test működjék. Ma egy millió gyermek nem részesül iskolai oktatásban. Itt az ideje, hogy a közoktatás ügyét végre az állam vegye kezébe. A haladásnak felkelő napját megállítani nem lehet. Hiába akarnák ezt a sötétség lovagjai. Feljön az és diadalmas sugarai tisztaságot, fényt, jólétet, jogegyenlőségeket hintenek e hazánkon. Nem sötétbe ugrást akarunk csinálni, hanem ugrást a sötétségből a világosságba. Ellenségeink azt mondják: megadják a választójogot, de csak fokozatosan, részletekben, cseppenként. Hát a radikális polgárság és munkásság ki fogja ezt vivni nem cseppenként, hanem a maga egész nagy egyetemében. (Hosszas taps és éljenzés.)

Bakonyi Samu

Debrecen város II. kerületének országgyűlési képviselője azzal kezd beszédét, hogy politikai tekintetben vagy vallásos külső szokásokban lehetnek közöttünk eltérések, de egyben, a radikális választói reform megalkotásának kérdésében kell, hogy egyek legyünk. E pillanatban emancipáljuk magunkat minden pártérdektől. Elismerjük, hogy minden pártnak van mulasztása a választói rendszerünk elmaradottsága körül. Ne legyen az általános választói jog hatalmi versengés tárgya. A nép joga minden más földi jónak alapja. Nemzet és nép fogalmát a jogfosztottság választotta szét és azok, akik a jogfosztottság időtlen-ideig való fentartásáért küzdöttek és küzdenek. A multak hibáját helyre kell hozni: össze kell hozni ismét e két fogalmat. A jogegyenlőség teremtheti meg csak a nemzet és nép egybeforrasztását. A letűnt 60 esztendő minden stagnálása az előző kormányelnök által tervezett pluralitásban jelentkezett. De ma már óriási tömeget áthat az a meggyőződés, hogy elég volt a stagnálásból. A választójog radikális megoldásának további halogatása visszaélés a multtal és súlyos vétség a jövővel ellen. Az általános, titkos, községenkénti választói jog nem doktrína, hanem eleven, égető szükség.

Jászi Viktor dr.

En azt vallom: válasszon bár el a gyakorlati politika bennünket, ebben a kérdésben együtt vagyunk és karöltve haladunk. Az egész ország létének sorsa attól függ, kik ülnek a parlamentben. Csak azon osztály érdekei nyernek ott kielégítést, amelynek képviselői bent a törvényhozásban helyet foglalnak. Nem áll az, hogy minden osztályt egyformán képvisel a parlament. Az egyes emberek lehetnek önzetlenek, de a történelemben soha sem találunk példát arra, hogy osztályok önzetlenek legyenek és másik osztályok javára lemondjanak egyeduralmukról. Ennek a történelmi törvénynek legekletésőbb példáját mutatja a magyar parlament. Ezer sebtől vérzik az ország. Minden, ami

történik a parlamentben, kirívóan az uralkodó osztály javára történik. Vámok felállítása, állatok behozatala, adórendszer életbe léptetése, mind úgy történnek, ahogy az uralkodó osztály kizárólagos érdekképviselete akarja. Ennek az országnak évtizedek óta egyik nagy élő sebe a kivándorlás. És nincs parlament, amely ezen segíteni tudna. Vagy ugyan hallattak-e, vagy olvastak-e önök valamikor arról, hogy e fontos és égető nagy kérdéssről a parlamentben elkeseredett viták folytak volna? Nem szomorú tünet. Fel kell emelnie szavát a kispolgárságnak is a radikális választójogi reform érdekében. Tanuljanak a munkásosztálytól, mely ernyedetlenül küzd a demokratikus reformokért. A kispolgárságnak éppen úgy érdeke a mai tartóhatatlan helyzet megdőlése, mint a munkásoknak. A felsőbb tízezreknek be kell végre látniuk, hogy a munkások szervezett sorával tömörült kispolgárság hatalmas ereje előtt meg kell dőlnie a mai korhad, elavult jogfosztó rendszernek.

Tüdös János

debreceni I. kerületi országgyűlési képviselő emelkedett ezután szólásra. Ha megnézzük — ugymond — a képviselők névsorát a képviselők hivatottságára és foglalkozására nézve, azt látjuk, hogy a parlamentben van 169 földbirtokos és az ugynevezett népképviselők közül is 62 gróf és báró, van ügyvéd 112, hivatalnok 49, tanár 18, pap 17, író 16. Ama foglalkozások köréből, amelyek a népgazdasági és jóléti érdekeihez közelebb állanak, van orvos 7, mérnök 5, kereskedő 5, kispap, gazda 4, gyáros 2, nyugalmazott katona 2, gyógyszerész 1. Ebből a névsorból hiányzik tehát általában a termelő, hiányzanak az iparnak, kereskedelemnek, a földművelésnek, a dolgozó földmivest értem, nem a földbirtokot képviselői, vagyis hiányoznak mindazok, akik a kulturális és anyagi haladásra fogékonnyabbak és arra vágnak. Más szempontból úgy találjuk, hogy ez elemeknek mivélése a következő alapon történt. Jogi előképzettség van majdnem mindenkinek, mert nálunk még mindig azt tartják, hogy a jogi képesítés mindenre képesít, tehát jogi előképzettség van 330 képviselőnek, vagyis 80 százaléknak, filozófiai és teológiai 9 százaléknak, míg gyakorlati előképzettség csak 11 százaléknak van. Öszinte és higgadt kritikát mondtam. Természetes, hogy ez a parlament azután mint illusztráltam, nemcsak nem képes, de nem is akarja megvalósítani ama nagy célokat, melyek az egyetemes nemzet anyagi és kulturális előhaladását bizonyítják, ama nagy föladatokat, amelyek minden rétegnek kicsi és nagy érdekeit előmozdítják. Azonban egy nagy baj van és erre hívom föl a figyelmüket és ez az, hogy a nagy célok megvalósításának útján a népszabadság kiterjesztését és a jogosulatlan beavatkozástól való mentesítést, mert ezt jelenti a titkosság, ennek a képviselőháznak kellene megvalósítani. Méltóztatnak jól tudni, hogy az előző parlament részére is elő volt irányozva a választói jog reformjának megvalósítása. Meg volt a korona és a parlament együttérzése, megvalósítható még sem volt, az akadályok miatt mégis elmaradt. A mai parlamentben, ha végig nézünk az egyes pártok programjain, látjuk, van olyan párt, amely keletkezésétől fogva hozzá volt kötve e kérdéshez, amelynek életföltétele a népszabadságok kiterjesztése és mégis most kisebb gondja is nagyobb annál, hogy a megvalósítást akarja. És hajlandó elodázni a megvalósítást és akadályokat gördíteni a megvalósulás elé. Van olyan párt, amely kötelezően kimondta, hogy nem híve a választói jog kiterjesztésének, s van olyan, amely kitűzte ugyan, amelyben azonban a radikális elemek vagy félrevonulni, vagy elhallgatni kénytelenek, vagy pedig gondolatuknak szabadon kifejezést adni nem mernek, vagy nem akarnak. Erre a körülményre akarok rátérni. Arra, hogy a magyar nemzet jövőjének e nagy reform kérdését eddig mindig taktikai

szempontból kezelték. Ezt én mindig elítélem, elítélem különösen ma és azt mondom, hogy aki radikális híve a választói jognak s akinek lelkében meggyőződés él, aki ez alapon áll, annak nem szabad megengedni, hogy meggyőződését elnyomják. Aki hivatott arra, hogy hozzászóljon e kérdéshez a parlamentben, ha meggyőződése az, hogy a népszabadság kiterjesztése szükséges, tegyen félre minden taktikai kérdést és követelje a választói jog nyíltan. Tisztelt népgyűlés! A választói jog reformjának kérdése teljesen megérett s azt másképpen, mint radikális alapon megoldani nem lehet. De hogy ez bekövetkezzék, a gyakorlati politika terén csatlakozni kell mindenkinek a küzdők seregéhez s ehhez kell alkalmazkodni mindazoknak, aki a jogokban még nem részesek, akiket ezekben részesíteni kell. Gyakoroljanak ezek nyomást a parlamentre és követeljék a kérdés megoldását, mert e nélkül eredményt elérni nem fogunk.

Bokányi Dezső

a szociáldemokrata párt központi kiküldötte hatalmas szónoki készséggel beszélt. Mindvégig tartalmas és az érdeklődést lekötő előadását több ízben zugó tapssal szakította félbe a hallgatóság. Tüzzámába foglalt események folynak le körülöttünk — ugymond. — Tíz év óta országformákat változtattak a latin népek s Ázsia megmozdult. Aki 15 évre visszapiant, látja a nagy változásokat. Az orosz zsarnoki uralom, kénytelen volt hatalmát megosztani a dumával. Törökország alkotmányt kapott, mert másképpen a régi rendszer mellett kölcsönt nem kapott volna. Perzsiában forrongás van az alkotmányért, Bulgária és a kecskepásztorok országa Montenegró is, Szerbia egész új alakuláson mentek át, Olaszország és Franciaország elválasztotta az egyházat az államtól, a spanyol készül erre, a hollandus és belga kiterjesztette a népszabadságokat, Anglia a konzeratívizmussal, a formák hazája a förendi házzal kapott hajba, a skandináv hideg nemzetek királyt cseréltek, Portugália (óriási taps, éljenzés) köztársasággá lett, Kína és Japán bele kerültek Európa haladásába, Japánnak köszönhetjük, hogy megdöntötte az orosz medve félelmetes híret s Afrika is megmozdult, Amerika a milliárdok hazája hadat izent a trösztöknek, karteleknek és ringeknek, szabályozzák azokat s azon gondolkodik az állam, hogy ne legyen-e nagyobb, mint a milliárdok. Tehát mindazok a nemzetek, amelyek benne vannak a Tisza által annyira féltett nagyhatalmi koncertben, amelyre való hivatkozással tud fennmaradni a maradiság, ezek a nemzetek mind megváltoztatták régi rendszerüket. Hol van ezektől Magyarországnak, e 15 év alatt hova maradt el, a szabadságszeretet hol van? Beteg a társadalmunk s e beteg társadalmi testiünk láztünetei megvannak. Ezek a gyakori miniszterváltások. Nem melegedik meg a miniszteri szék s a változás olyan süri, hogy már minden eszes emberünk benn ült a miniszteri székekben. Annyian voltak már, hogy kifogytunk és már repetálni kell. De ez a változás nem veszedelmes, mert miniszterelnökök mindig találunk, nem kell nyilvános árlejtést hirdetni, elég a zárt ajánlat bekérése. Lagjobban mutatja a helyzet tarthatatlanságát az, hogy azt a nyugodt kormányzást, amelyet Tisza Kálmán tudott magának biztosítani, azt képtelen tíz év óta bármelyik kormány is létrehozni. Ez mutatja, hogy mai szerkezetében a parlament alkalmatlan nyugodt kormányzati lefolyás biztosítására.

És ez a parlament — ez a legszomorubb — még csak nem is osztályparlament. Erről már csak azért sem lehet szó, mert hiszen egy csomó földbirtokos és paraszti is ki van rekesztve ebből a látszólagos osztályuralomból. Tehát nem osztályuralomról van szó, hanem a kiváltságosok szűkre szabott körének uralmáról, parlamentünk a kiváltságosokkal tarkított rendiségen alapul ez a kiváltságos rész nyomja rá bélyegét az egész parlamentre. A burzsoá szempontból alkalmatlan par-

Szendrő Sándor Batthyány-u. 22. sz. alá

zongora és hangszerkészítő Debreczen.

Telefon sz. 729.

Telefon sz. 729.

Zongora, gramofon és hangszer áruháza

helyeztetett át.

lament osztály, sőt feudál-agrár szempontból sem tud vezetni. Mert hiszen nem volna baj, ha agrárius volna is a kormány ilyen agrárius országban, de akkor legalább arra törekedne, hogy olcsóvá tegye az élelmiszert, intenzív a termést. Ezzel szemben azt látjuk, hogy a földünk jó, a kormányunk agrár, mégis drága a kenyér és a hus, és csökken a nép fogyasztóképesége. Azért, mert ami nálunk van, nem agrár uralom, hanem agrár-feudalis szűk családi érdekek dominálása. De ha már drága a kenyér, legalább gazdagok volnának. De azok sem az ország urai. A pénzen megvett Bosznia kifizetéséhez a Requim Marianum a hitetlen Franciaországba megy koldulni. Nem tudják az igényeket kielégíteni, de nem tudnak nemzeti vagyont gyűjteni, hogy az európai koncertben a nagy urak védelmére a hadsereget föntarthatassák. Van még egy szempont. A király és a nemzet kérdése sincs megoldva. Ez a parlament nem tudja megállapítani és biztosítani, hol kezdődik a nemzet, hol a király joga. Ha egyik oldalon a hatalom a katonaság, legyen az a másikon a népek sok milliója. És dolgozni kell mindenkinek. Vitatkozni, szervezni, küzdeni kell, korteskedni, veszekedni, civakodni, barátot ellenséggé, ellenséget barátá tenni. Nem ellenfélnek, hanem ellenségnek kell tartani a más véleményen levőt s ha így cselekszik mindenki, olyan erős tábor kar lesz együtt, amely majd kikényszerítő a munkaparlamentet, a népszabadságot, a jogot.

Jánosi Zoltán.

Azok közé tartozom, akit Kossuth Lajost tartják a legnagyobb embernek, azután Petőfit. Kossuth nevében együtt van a múlt és jövő. Olyan az ő neve, mint a gyújtó lenge, a végtelenből összejönnek benne a sugarak, hogy megint milliókra szétszóródjanak. Kossuth eszméit feledni nem lehet, ezt bizonyítja Bokányi Dezső beszéde is, amelyben igazán gyönyörködtem. Neki is hivatalozni kellett Kossuth Lajosra, mert ő él, mert bekövetkezett, amit megjósolt, hogy ha eltemetik, akkor fog élni. Kossuth Lajos nem valószínű, hogy megint, amit akart, mert nem állottak rendelkezésére a politikai erők. Hogy csak a választói jognál maradjunk, nemcsak 1851-ben Angliában mondott beszéde, de 1848 előtt mondott beszédei, cikkei bizonyítják, hogy már régen az volt a meggyőződése, hogy Magyarország ujáteremtése csak úgy lehetséges, ha a politikai jogokat általánosítanák. A népszabadság megvalósításával, a választói jog törvénybe írásával a függetlenséget is kivívjuk s nekünk az egyik a másikkal kell. Mert mi nem rabszolgaságban akarunk egyenlőséget, hanem szabad, független, gazdag hazában. Hiszen a fegyházban is egyenlőség van. De mi azt akarjuk, hogy a nép legyen szabad, független, gazdag, mert a nép a haza. A nemzeti zászló nyelével a népet nem mint eddig leverni, selymével mint szemfedővel eltakarni, hanem sasszárnyakkal fölemelni kell.

A hosszan, lelkesen megélt beszéd után elszavalta Jánosi egy gyönyörű szép költeményét, amelynek címe „Magyarország lobogója.”

Határozati javaslat.

A gyűlés jegyzője által ismertett követhető határozati javaslatot a jelen volt nagyközönség egyhangú lekésedéssel elfogadta és ezzel a nagygyűlés véget ért:

1910. évi október hó 9-én pártkülönbőség nélkül tartott népgyűlés állást foglal az általános, titkos, egyenlő és községenkinti választójog mellett, amelytől az ország demokratikus fejlődését és megújítását várja s megbizsa elnökségét, hogy az általános, titkos, egyenlő, községenkinti haladéktalanul törvénybe iktatása céljából a magyar országgyűlés képviselő-

házához a népgyűlés nevében kérvényt intézzzen. Ugyanakkor kimondja, hogy az általános, egyenlő, titkos választójog országos szövetségének debreceni fiókját megalakítja s a szervezés előkészítésével Legányi Gyula drt bizza meg.

A banket.

Délben a vidékről jött vendégek tiszteletére bankett volt a Bika éttermében. Az ebéd a legelső felköszöntőt dr. Legányi Gyula mondta, beszédében Bánffy üdvözölte és szerencsés fejlődésnek tartotta azt, hogy báró Bánffy Dezső fiatalabb korában konzervatív volt, öregségére azonban a radikálisok táborának élére állt.

Tüdős János gróf Dégenfeldre és Messinger Simonra mondott felköszöntőt. Lengyel Imre nyugalmazott táblabíró, hajduszoboszlói lakos, rdekes reminiscenciákat mondott el gróf Dégenfeld főispánságának idejéből és arról, hogy a hajdusági gazdák mennyire arisztokratikus érzelműek.

Sebestyén József dr., a báró Bánffy Dezső titkára a két debreceni képviselőt éltette. Messinger Simon dr. Fried Ödönt köszöntötte fel, aki különben debreceni ember. A vendégek délután 5 órakor utaztak el Debrecenből.

Dávidházy Imre az iparosság nevében szólalt fel és végül Jászi Viktort üdvözölte, mint a demokrácia lelkes harcosát.

Hajdúvármegye a múlt hóban.

Közigazgatási bizottsági ülés.

Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt Domahidy Elemér főispán elnökle alatt ülést tartot, amelyen az egyes szakreferensek terjesztették elő az elmúlt szeptember hóra vonatkozó jelentéseiket, melyeket a következőkben ismertetünk:

A havi jelentés.

Kovács Gyula alispán jelentése szerint a vármegye adminisztrációja minden tekintetben megfelelő volt. A kivándorlás nem is szűnt meg. — Kiadtak a kért 15 utlevél közül 7-et, melyek utazási célja Amerika. Az utleveleket Szoboszlóról, Dorogról és Téglsárról kérték.

Közegészségügy.

Az egészségügyi állapotokról Losoncy Álmos dr. tiszti főorvos tett jelentést. E szerint a közegészségügyi állapotok kedvezőbbek voltak, mint augusztus hónapban. A születés tetemes volt és mérsékelt a halálozás. Jelentékeny a szaporulat. A fertőző betegségek szelid jelleggel mutatkoztak. A legtöbb megbetegedés az emésztő szervekre vonatkozó gyomor béllob alakjában történt. A halálokok kimutatása szerint még a gümőkór bántalmak és gyermekkori agygöröcsök voltak. Roncsoló toroklob 4 községben 9 újabb megbetegedést okozott. Vörheny 7 községben 24 gyermekben fordult elő. Kanyaró 3 községben volt. A hasihagymáz szörványos esetei 13 községben észleltek.

A fenyegető koleraveszedelem elleni óvintézkedések az egész hónapban szakadatlanul folyamatban voltak. A köztisztaság, közétkeztetés és az orvos-rendőri előintézkedések felügyeltettek. Mindössze egy kolera-gyanus betegség volt a múlt hóban.

A vármegye területén született 574 egyén elhalt 305. A szaporulat 253.

Az adózás.

A pénzügyigazgatóság jelentése szerint a múlt hónapban befolyt egyenes állami adóiban 297,289 korona, hadmentességi díjban 3179 korona, bélyegjövédékben 132,239 kor., dohányjövédékben (Debreczen fogyasztása-

val együtt) 169,640 kor., jogilletékben 98,988 korona, fogyasztási és italadóban 28,451 K. Fizetési halasztást a pénzügyminiszter 6, az igazgatóság 1 esetben engedélyezett.

A portugál köztársaság.

A király öngyilkosságot akart elkövetni.

A hatalmak elismerik a köztársaságot

Minden jel arra muta, hogy azon idők elmúltak, amikor a monarchia és a monarchiák kormányai összefogtak, ha egy uralkodó a népével bajba keveredett. Még amikor a nagy francia forradalom idején XVI. Lajost kivégezték, a különböző hatalmak háborút izentek Franciaországnak. Azóta a hatalmak szépen hallgatnak, ha egy nép elkergeti az uralkodóját. Sőt hozzájárulnak mindenhez, amit a nép határoz. És elismerik az új alakulást még akkor is, ha a monarchiából republika lesz. Hiába reménykednek az elkergetett királyok, hogy majd a monarchiák a saját érdekekben közbelépnek. Most is úgy áll a dolog, hogy a hatalmak meghajolnak a portugáliai fait accomplit előtt és egymásután elismerik a köztársaságot. Most már a pápa is hivatalosan értesült a dolgokról és arról is, hogy Portugáliában a papokra került a sor és azokat is kiutasították.

Ma érkezett távirataink a következők:

A királyi család bujdosása.

Gibraltár, október 9. Hír szerint az Amália királyi jacht holnap Lisszabonba megy, minthogy e hajó állami tulajdon. A királyi család partra száll és a kormányzó vendége lesz.

London, október 9. A Reuter-ügynökség gibraltári jelentése szerint a portugál királyi család kíséretében két udvari hivatalnok és két udvarhölgy van. Holnapra olasz hadihajót várnak ide, a mely valószínűleg Olaszországba viszi Mária Pia özvegy királynét és az oportói herceget.

A király öngyilkos akar lenni.

London, Madridban tegnap az a hír volt elterjedve, hogy Mánuel király a Demoine amerikai hadihajón elhagyat Gibraltárt és visszautazott Lisszabonba. Más hírek szerint pedig öngyilkosságot követett el. Mindezen hírek alaptalanok voltak, mert a király vendége volt az angol kormánynak. A kormányzó felajánlotta nyaralóját a királynak, aki azonban nem fogadta el. Hétfőn Szevillába utazik, hol anyjának testvére, a párisi grófné lakik. A kormányzó több tiszttel meglátogatta a királyt, aki egész nap kajtjében dolgozott. A királyon igen különös ruha volt, szürke nadrág és matröz zubbony.

Vasárnap a király, anyja és nagyanyja kíséretükkel a partra szálltak és templomba mentek. A lakosság nagyon lelkesen fogadta, az apát a királynak kezét csókolt. Véletlenül a király és anyja oly helyre kerültek, hol azon az ablakon sütött be a nap, melyet Károly király meggyilkolásának emlékére készítették. A király eltakarta arcát, de csakhamar kiegyenesedett, még egyszer visszafordította fejét, hogy smlékezetébe vessé a jelenetet. A királyné folytonosan sirt, s vele sirt a környezete is. Mikor távoztak, óriási néptömeg lelkesen üdvözölte mindkettőt. — Majd a jachtra mentek, a matrözök sirva bucsuztak a királyt, akinek intésére levették

kizárólagos raktár

Ujdonság!

Tekintse meg a világhírű eredeti **Melichár-Urum-Drill** vetőgépet legújabbán szabadalmazott feltűnést keltő új beállító készülékével

Ráhrer Sándornál

Plaoz-u. 26. Nagytrafik-udvar.

Bächer-Melichár-Johnston gépgyárak főtelepe.

az árbocról a királyi lobogót. A király és az anyja már holnap Sevillába utazik.

A jezsuiták és a republikánusok.

Lisszabon, október 10. A jezsuiták és a republikánusok között még mindig folyik a harc. Jóllehet a kormány minden lehetőt elkövet, hogy a vérontásnak elejét vegye. Az Esztrella kolostort, amelyből a jezsuiták bombákat hajítottak, heves harc után bevették a republikánusok. A jezsuiták földalatti uton más kolostorba menekültek, ahol folytatják az ellenállást. A Nerces kolostorból bombákat vetettek az arra elvonuló csapatokra, ami a lakosság közt nagy rémületet keltett. Ma elfogtak 0 jezsuitát, akik áruházban bejárták az utcát és izgatták a köztársaság elen.

London, október 10. Egy lisszaboni kereskedő, aki tegnap Southamptonba érkezett, emondotta, hogy szerdán még sok holttest hevert az utcákon, de különben rend és nyugalom volt. A katonák bementek az üzletekbe ahol észrevették a király képét, széttepték és lábukkal taposták.

A szerzetesek és apácák kiutasítása.

Lisszabon, október 9. Ma kezdték meg a szerzetesek és apácák kiutasítását. A gondjaira bízott gyermekeket visszavitték szülőikhez. Netto bíboros ferencendi barát szintén a kiutasítottak közt van. Beda püspöke is elhagyta az országot. Ma csak kevés templom volt nyitva.

A hatalmak elismerése.

London, október 9. A hírlapok különböző híreszteléseivel szemben, amelyek Angliának Portugáliára vonatkozó külön politikájáról szólnak, a hatalmak között nézeteltérés nem áll fenn s hogy az új regim elismerése dolgában a hatalmak egyetértőleg fognak eljárni. Az elismerés megtörténik, mihelyt kitűnik, hogy Portugáliának olyan kormánya van, amely a nép általános bizalmának örvend. Az idegen hatalmak képviselői addig is nem hivatalos érintkezésben állanak a portugál hatóságokkal, hogy az ott lakó idegenek ügyeiben eljárhassanak. Természetes, hogy ez nem hivatalos érintkezés nem határozottan feltételezi a köztársaság elismerését. Az angol követ külön tárgyalásairól szóló hírek alaptalanok, amennyiben eljárása csakis folyó ügyekre vonatkozott.

Zendülő fegyverek.

Oportó, október 9. Zendülő fegyverek revolverekkel lövöldöztek az örökre, akik erre fegyverüket használták. Két fegyvercselekményt vesztette, 16 megsebesült.

A köztársaság reformja.

Páris, október 10. (Saját tudósítónktól.) A „Matin” jelenti Lisszabonból: Az új kormány tegnap elhatározta, hogy általános amnesztiát bocsát ki politikai elítéltek részére és az anarcista törvényt, melynek csak az volt a célja, hogy a köztársasági mozgalmat elnyomja eltörli. A vallási esküt megszüntetik és helyette behozzák a polgári esküt. A katolikus vallás nem lesz többé állami vallás és kihirdetik a teljes vallásszabadságot.

Jelentés a pápának.

Róma, október 9. A „Giornale d'Italia” jelentése szerint a pápa ma kapott először táviratot a lisszaboni nunciustól az ottani eseményekről. A táviratot Cintrában adták fel, ahol a nunciust üdül.

A „Corriere d'Italia” jelentése szerint Merry del Val bíboros államtitkár tegnap táviratot kapott a lisszaboni nunciustól, melyben a forradalom kitöréséről és a királyi család elutazásáról, valamint arról értesíti, hogy a nunciatura személyzete közül senki sem szenvedett séremit.

Lisszaboni jelentés szerint a kormány utasította szentszéki követét, hogy közölje a bíboros államtitkárral a köztársaság proklamálását és az új kormány megalakulását.

Városi ügyek.

A tanácsülésből.

Debreczen város tanácsa tegnap délelőtt Kovács József polgármester elnöke alatt ülést tartott, amelyen a tanács tagjai teljes számmal megjelentek. A legsürgősebb folyó ügyeket tárgyalták ezen az ülésen.

Ezekről szóló tudósításunk a következő:

A József-kir.-herceg-utcai aszfalt.)

A József kir. herceg-utcai lakosok régen kértek már utcájuk részére aszfalt járdát. Ez a járda föltétlenül létesítendő a szépen fejlődő és nagy forgalmu utcán s a városi tanács nem is zárkózott el a kérelem teljesítése elől s megbizta a mérnöki hivatalt a költségvetés elkészítésével.

Aczél Géza főmérnök beterjeszti a költségvetést. E szerint az aszfalt 23,600 koronába kerül, amely költség fele a József kir.-herceg-utcai lakosokat, fele pedig a várost terheli.

A tanács elfogadta a tervezetet, de kimondta, hogy a járda csak akkor létesítendő, ha ebben az utcában a vízvezetési és csatornázási munkálatok készen lesznek, miután, ha addig létesítenék az aszfalt-járdát, a munkálatok miatt úgy is fel kellene szedni.

(A második gazdasági iskola.)

Debreczen városa egy második gazdasági iskolát óhajt létesíteni. E célra meg is van szavazva 46,000 korona. Kértek hozzájárulást a minisztertől is, aki azonban semmivel sem hajlandó többé az iskola létesítéséhez hozzájárulni.

A mérnöki hivatal tanácsi megbízásból elkészítette a költségvetést, amely lényegesen túl lépte a 46,000 koronát. A városi tanács ezért újabb terv elkészítésével bizta meg a mérnöki hivatalt, mely ma terjesztette elő a költségvetést.

Sajnos, ez a költségelőirányzat is 95,000 koronára van tervezve, épen azért a tanács nem fogadta el azt, hanem utasította a mérnöki hivatalt, hogy csak 46,000 koronás tervezetet készítsen.

(Egymilliósi függő köcsön.)

Fontos tárgya volt a tanácsnak az egymilliósi függő köcsön ügye.

A városi tanács javaslatára ugyanis a közgyűlés elhatározta, hogy 1 milliósi függő köcsönt vesz fel kisajátítási célokra, telekvásárlásokra stb.

A miniszter, mint ezt a polgármester jelentette, a mai tanácsülésen, ezt a határozatot jóváhagyta. A tanács a köcsönügyet lebonyolításának előkészítésével a polgármestert bizta meg.

(A csapatkórház telke)

további sorsáról is ma döntött a tanács. A telket Békéssy Rózsai kéri szappangár céljaira s a mérnöki hivatal 30 esztendőre javasolja is bérbeadni a telket a kívánt célra.

Ezzel szemben a tanács úgy döntött, hogy e telket a világitási vállalat munkásainak engedi át. A vállalat vezetősége ugyanis itt munkáslakásokat akar építtetni.

A Haverda-pór tárgyalása.

Két napi tanukihallgatások.

A vasnapi tárgyalás tanukihallgatásokkal telt el. Legfontosabb mozzanata volt Makai Ödönnek, dr. Lengyel Zoltán irodavezetőjének az a tanúságtétele, hogy Jánossy többször járt zsarolni az irodában. Viszont felolvasták Makainak három levelét, amellyel Jánossyhoz írt, „kedves Jánossy”, „legyen kegyes”, „tegye meg, nagyon kérem” és ily hangban, a levelekben pedig bizonyos, világosan meg nem érthető dolgokra kérte.

Ebből aztán heves összeütközés támadt Gál Jenő védő és az elnök között, aki az ügyvédet erősebb rendszabályok alkalmazásával is megfenyegette.

Gyér érdeklődés mellett kezdődött a tárgyalás mai, ötödik napja. Egynegyed tíz órakor nyitja meg az elnök a folytatólagos fő-tárgyalást és megkezdte a mára beidézett tanuk kihallgatását.

A vasárnapi tanukihallgatás.

A vasárnapi tárgyalás néhány lényegtelen kihallgatással kezdődött. Utána Popper Gyula tanu elmondta, hogy Haverda Mariska miként akarta őt rávenni a Jánossy alibije bizonyítására, elmondta továbbá, hogy Klein P. Lipót és dr. Révész Tivadar ügyvéd mit tanácsoltak neki.

A veszedelmes vallomás után Balassa Ármán dr. védő és Popper Gyula tanu között izgalmas szóharc támadt. Dr. Balassa Ármán megállapítja, hogy Popper a rendőrség előtt tett vallomásában elhallgatta, amiket Haverda Mária neki anyjáról mondott.

Haverda Mária: Szegeden is megmondtam, ma is állítom, hogy Poppert ilyesmire soha sem kértem. Jártam üzletében, de csak vizért a fiam számára.

Az elnök: Jánossy, van észrevétele Popper vallomására?

Jánossy: Én ott jártam a kérdéses napon az üzlet előtt s láttam is Poppert. Bizonyosan tudom, hogy Haverda április 5-6. táján volt Poppernél.

Klein Pál Lipót kihallgatása került most sorra. Az elnök felszólítására újra elmondja, hogy nem szerzett Haverdának alibitanut és nem tette Popper előtt az ismeretes kijelentést.

Több lényegtelen vallomás után Makai Ödön, Lengyel Zoltán dr. irodavezetője, vallomástételre jelentkezett. Makai hosszasan bizonyítja, hogy Jánossy zsarolta a védőügyvédek és azzal fenyegetődzött, hogy vallomástételre jelentkezze.

Az ügyész kérdésére Makai elmondja, hogy Jánossy leveleiből az amerikai utazásra Vojthára és Haverdára vonatkozó passzusokat ő húzta ki a saját jószántából.

Gál Jenő dr. indítványozza, hogy a levelet hites vegyész szabadítsa meg az áthúzásoktól. Az ügyész ellenzi ezt. Balassa Ármán dr. kikel Jánossy viselkedése ellen, aki valósággal szerinte főmagánvádlói jogokat bitorol. Visszautasítja az ügyésznek azt az állítását, hogy a védelem mellékvádakat akar csinálni Jánossy zsarolásaiból. Jánossy alvalóan vádol.

Az elnök: Ilyen kijelentéseket nem tűrök.

A védő: Bocsánat!

Az elnök: Ne feleseljen! Másodszor is rendre utasítom. A jövőben pedig erősebb rendszabályokhoz nyulok.

A védő: Fenyegetést nem tűrök! Ezt visszautasítom.

Az elnök: Nincs joga visszautasítani. — Tessék leülni.

E kinos incidens után Dész Géza dr. három levelet mutatott be a törvényszéknek. A leveleket Makay irta Jánossynak és Dész

Kovács Gyula és Társa Debreczen, Főter 55.
(Hungária kávéház mellett.)

Őszi és téliujdonságok

női felöltőkben. Divat bundák, plüsch és szörme kabátok, leány és gyermek felöltők, boák és muffok. Costümök, pongyolák, színházi és esti köpenyek divatszineken.

Csipke, selyem és szövetblousok, divatos kötött kabátok dusválasztéka

a legolcsóbb szabott árak mellett.

szerint Makai ezekben egyenesen kérte Jánossyt bizonyos dolgokra.

Désy Géza védő még azt bizonyítja, hogy Lengyel és Bródy nem könyörületből segítették Jánossyt, mert Haverda Mária nyugtákat adott Bródynak a Jánossynak fizetett összegekről.

Ezután az elnök délután két órakor berekesztette a tárgyalást s annak a folytatását hétfőn reggel kilenc órára tűzte ki.

A mai tárgyalás.

A tárgyalás Szegő Gábor ügyvéd bejelentésével veszi kezdetét, aki Bródy Ernő dr. ügyvéd, országgy. képviselő tanuként való kihallgatásától eláll. Sem az ügyész, sem a védők nem kívánják a tanu kihallgatását, tehát a bíróság mellőzi. Következik Lukács Mór dr. ügyvédjelölt, aki Popper Gyula egyik ügyvédjénél dolgozott, amikor Popper az ügyben ismeretes tanácskeréseit folytatta.

Lukács dr.: A tanácsot Poppernek én adtam és pedig a gyilkosság megtörténte után, amikor az ügyet már a lapokból ismertem. Én Poppernek azt tanácsoltam, hogy jelentkezzen a rendőrségnél és tegyen vallomást Popper ingadozott, onakodott tanácsomat megfogadni. Erre Désy ügyvédhez utasítottam, hogy az ő véleményét is kikérje. Ez — tudomásommal — meg is történt.

Balassa Ármán dr. (Popperhez): Ön Révész ügyvédnek nem említette a Haverda Mária állítólagos 6000 koronás váltóját?

Popper: De igen, megemlítettem.

Balassa védő: Révész erre megkérdezett és határozottan nemmel válaszolt.

Ezután az elnök ismerteti a Popper Gy. ellen folyamatba levő családi bűnügyek iratait. Az egyik családi bűnügy a folytatódó vizsgálat stádiumában van. Kétrendbeli okirathamisítás miatt is van eljárás Popper ellen, amelyben a királyi ügyészség szeptember havában vádiratot nyújtott be a törvényszékhez. A felek indítványára ezután érdektelen tanuvallomásokat olvas fel az elnök, mert Szegeden már esküt tett.

Popper Gyula megeskütését mellőzi.

Balassa Ármán annak bizonyítására, hogy Popper és Jánossy régebb idő óta személyes, ismeretségben voltak egymással, tanukat kér kihallgatni.

A törvényszék elutasítja a védő indítványát, mert feleslegesnek és a bizonyítani kívánt tényt már eléggé bizonyítottnak látja.

Gál védő: Tegnap ferde szíben hoztak fel egyes körülményeket. Meglepőnek tartom, hogy Jánossy éppen annak a védelemnek a szárnyai alatt jelenik meg a mai tárgyaláson, amely védelem annak idején Popper Gyula tanácsadója és kísérője volt a bűnper kezdetén. Erre vonatkozólag kéri Popper meghallgatását. Az elnök kérdéseket megtagadja és védői indítvány ellenére sem bocsátja bírói határozat alá. Védő semmisségi panaszt jelent be.

Haverda Mária a postán.

Verhanovics Ferenc postaszolga emlékszik, hogy egy hölgy április 10-én, vagy 15-én kereste a hivatalban Vojthát. Azt mondta, hogy unokatestvére Vojthának.

Az elnök (Haverdára mutatva): Ez volt az a hölgy?

Igen, csak hogy akkor jobb szíben volt.

Haverda Mária: Teljesen kizárt dolog. A tanu: Arra meg merek esküdni, hogy egy hölgy kereste; lehet, hogy nem a nagysága volt.

Mihályi Ferenc, a postáskaszinóban szolgál, nem tudja, hogy Haverda Mariska áprilisban kereste-e Vojthát.

Ezt azért kutatja a bíróság, mert a vád be akarja bizonyítani, hogy Haverda és Vojtha áprilisban is jó viszonyban volt.

Szathmáry Elemér hődmézvársárhelyi rendőrkapitány korrekt embernek smeri Voj-

thát, de erőszakos természetű és mindenütt szerepet vindikált magának.

Tud-e arról, hogy a kaszinóban inkorrektül kártyázott?

Arról csak azóta beszéltek, amióta ez a bűnügy folyamatban van.

Miért kellett Vojthának elhagynia az állását?

Nem tudott idejében elszámolni a rendőrségre befolyt pénzzel; de gyakori eset hogy egyik vagy másik tisztviselő nem tud az ilyen pénzekkel azon a napon elszámolni.

Vojtha partnere.

Rasovszki Dezső postahivatalnok elmondja, hogy az a gyanu merült fel Vojtha ellen, hogy inkorrektül kártyázott.

Az elnök: Miben állott az inkorrektesség?

Összerakta a színeket. És gyakran volt bandája.

Dr. Gál Jenő: Milyen játékot játszottak?

Ferblit.

Megállapították biztosan, hogy hamisan játszott Vojtha?

Bizonyítékot nem tudunk szerezni, csak gyanakodtunk.

Löwi Samu, szolga a Royal-szállóban, emlékszik arra, hogy a gyilkosság estéjén tíz és tizenegy óra között látta Haverdát a kávéházban és nagyon izgatott volt.

Az elnök tíz percre felfüggeszti a tárgyalást.

Huszonég vagy fucscs.

Ujhelyi Jakab vásárhelyi gazdálkodó tisztességes embernek ismerte Vojthát.

Az elnök: Gyakran kártyázott Vojtha?

Velem egyszer.

Tapasztalt nála inkorrekttséget?

Igen.

Hogyan?

Huszonégvezetünk. Bankot ütött és levett négy kártyát. Akkor azt mondta, hogy reszt. Nekem huszam volt, mire ő kimutatta a kártyáját: huszonég volt. Észrevettem azonban, hogy egy kártyát a lába közé rejtett és pedig a tők alsó volt. Ezzel együtt huszonhárom lett volna.

Máté Erzsébet négy esztendeig cseléd volt Vojtháknál, később Haverda Mária-hoz szegődött. Azt vallja, hogy mindig együtt aludt Haverda Mária-val, amikor Vojthákkal laktak. Aztán elutaztak Portoréba Vojthákkal együtt, majd Haverdáné Noviba ment, Vojtha pedig hazakísérte a feleségét. Később Vojtha is Noviba ment, de külön szobában laktak.

Dr. Gál védő: Igaz-e az, hogy ékszeresket zálogosított el Vojtha és mert tévedésből az értéket meghaladó összeget kapott, visszaküldte a pénzt?

Igen; kilencszáz forintot.

A tárgyalást délután folytatják.

Este telefonálja tudósítónk:

Erkölcstelen-e Haverda?!

Ezután az orvosszakértőket hallgatták ki.

Dr. Németh Ödön Haverda Mariskát teljesen ép elméjű nőnek tartja, de erkölcsi érzéke fogyatékos.

Dr. Gál védő: Erkölcsös nőnek tartja orvos ur Haverda Mariskát!

Elnök: Ezt a kérdést átveszem. Kérem doktor ur, erkölcsös nő-e az olyan, aki egy szobába hál egy férfival és egy ingben mutatkozik előtte?!

Dr. Németh: A legnagyobb erkölcstelenség.

Dr. Gál védő (felugrik): Kérem Méltóságos ur, ez a legnagyobb befolyásolása az esküdteknek.

Több esküdt feláll s a védő felé kiabálnak:

Nem befolyásol senkit.

Ugy s tudjuk, hogy a szobában csak egy ágy volt.

Münich Károly szintén teljesen ép elméjűnek tartja Haverdát, sőt ravasz, alattomos, magas szellemi színvonalon álló nőnek. Erkölcsileg szerinte is erősen kifogásolható.

Jánossy Aladárt is ép elméjűnek tartja az orvosszakértő.

Gál védő kívánja a szegedi orvosszakértők véleményének felolvasását, amit a bíróság nem rendel el.

Ítélet szerdán estére várható.

A debreczeni tüzoltó diákok.

Harminc év után.

Érdekes találkozó gyűltek össze tegnap Debreczenben azok a régi debreceni diákok, akik 30 évvel ezelőtt jártak az ősi Kollegium falai közé s akik még, mint nagybotosok, kisbotosok s egyéb szerszámok tüzoltó szolgálatokat teljesítettek.

Ezek az utolsó tüzoltó diákok mintegy negyvenen harminc éves találkozója gyűltek össze vasárnap az oratoriumban. Erről a találkozóról részletes tudósításunk a következő:

A főiskola oratorium termében vasárnap délelőtt gyülekeztek az öreg diákok. Miután a régi elnök Bagoss Lajos csökmői lelkész elhunyt, a gyűlést dr. Eröss Lajos alelnök nyitotta meg. A gyűlésen jelen voltak: Dr. Eröss Lajos püspök, Dicsőfy József lelkész, Gyüre László, Medgyaszay Gyula, Magoss György, Szele György, Mácsai Sándor, Kriston Sándor, Vértessy Mór, Sógör Endre, Elek István, Erdős Ignác, Nagy József, Csáki János, Miskolczy László, Kohnár Ferenc, Szabó Imre, Lealóssy Tivadar, Major Gyula, Medgyaszay Miklós, Dicsőfi Sándor, Kovács Gábor, Kovács Gyula, Oláh Imre, Kovácsy Ferenc, Csete György, Tóth Lajos, Bányai László, Kocsár Gábor dr., Nagy László, Hajdu Zsigmond, Debreczeni Nagy József, Tereh Gyula, Kurovszky Ferenc, Csiky Lajos, Surányi Imre.

A 90-ik zsolttár elneklésével kezdődött az ünnepély s amely után dr. Eröss Lajos püspök gyönyörű imát mondott.

Dicsőfi József lelkész felolvasta a tíz esztendővel ezelőtt tartott gyűlés jegyzőkönyvét. Majd elhatározták, hogy tíz év mul-tán újra találkoznak.

Az elhunyt elnök helyett Eröss Lajos dr. püspököt választották meg elnöknek s alelnök Szele György lelkész lett.

A rövid, megható ünnepélyt énekléssel fejezték be, amely után a társaság a polgári lövöldébe ment ki. Itt egy órakor társas ebéd volt, amely a késő délutáni órákig együtt tartotta az egykori diák társakat.

Színház és Művészet

A színház heti műsora.

Kedd: Taifun, dráma. (C. bérlet.)
Szerda: Pillang kisasszony, opera. (A. bérlet.)

Csütörtök: Kuruzsló, szímmű. (B. bérlet.)
Péntek: Elvált asszony, operette. (C. bérlet.)

Szombat: Tolvaj, szímmű. (A. bérlet.)
Vasárnap délután: Peleskei nótárius, operette.

Vasárnap este: Csáky és kalap bohózat.

Két előadás. Vasárnap este az Obsitosban, hétfőn pedig a Táncozókban mutatkozott be a színtársulat új énekesnője Miske Aranka, aki nem nagy igényekkel lépett a közönség elé s mindkét estén jelentéktelen szereplője maradt az ensemblenak. Nincs kizárva azonban, hogy további fellépéseinek több szerencséje lesz. Mindkét előadást közepes számú közönség nézte végig.

Bécsi utamból haza érkeztem és Divatszalonomat a legujabb bécsi modellekkel gazdagítottam. Kérem a mélyen tisztelt urhölgyek szives pártfogását

GLÜCK JÓZSEF

füveg- és lámpa kereskedésébe
Placz-u. 6 a nagytemplom mellett.

Megérkezett **nagy választékban** asztali függő lámpák a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, ugyszintén Ebédítő, Kávés, Teás, likőrös, vizes boros, sörös kivetek a legolcsóbb szolid, szabott ár mellett. — **Képretekészés és füvegezés a legolcsóbban!**

Simmer Mórné

⇒ **Hatvan-utoza II. sz.** ⇒

Tallun. A színházi iroda jelenti: Holnap kedden Lengyel Menyhért világhírű darabja kerül színre. Az utóbbi időben alig mulik el nap, hogy a fővárosi lapok ne foglalkoznának Lengyel Menyhért kiváló darabjával, mely a külföldi színpadokat járja most. Az igazgatóság új betanulással és gondos beállítással viszi színpadra a Taifunt. Ez estén játszik először az idei évadban Zilahy igazgató, ki a híres dr. Tokerámo szerepét játssza. Kerner Ilona szerepét T. Csige Bozske adja, ki nek e szerep egyike legjobb alakításainak. Nagyobb szerepeket játszanak Thury Elemér, Kemény, Ligeti, Kardoss, Hazella, Nándor.

Pillangó kisasszony. A színházi iroda jelenti: Szerdán Puccini remek operája a Pillangó Kisasszony foglalkoztatja az nekes személyzetet. A címszerepet Zilahyné S. Vilma adja, ki ez este énekel először az idei évadban. Zilahyné e szerepével a közelmúltban számottevő sikert aratott a fővárosban. Nagyobb szerepeket énekelnek: Torma Zsiga, Kemény Lajos, Bárdos Irma, Horvák Kálmán

Huszárönkéntesek iskolája Debreczenben.

Lovagló-iskola a Vilmos laktanyában.

A debreczeni 61-ik gyalogezred önkéntes iskoláját Fehértemplomba helyezték át. Ezzel szemben azonban — mint jó forrásból értesülünk — Debreczenben lesz nyolc lovasezred önkéntes iskolája, amely tény határozottan új és nagy forgalmat jelent Debreczennek.

A katonai parancsnokságok közt most folynak a tárgyalások ebben az irányban s most kerül döntés alá, hogy ki lesz az iskola olvaglio parancsnoka, mely tisztségre az itteni Vilmos huszárezred egyik századosa van kiszemelve.

Debreczenben töltik e szerint önkéntesi éveiket az erdélyi 2-ik és 4-ik, a debreczeni s nagyváradi 7-ik, az aradi 12-ik, a nyíregyházi 14-ik, a miskolci 15-ik huszárezredek és a varsadi (Horvátország) 5-ik uhlanus ezredek önkéntesei.

Az önkéntes iskola közelebbi parancsnoksága a debreczeni Vilmos huszárezred lesz, amelynek lovaglóiskolája már a múltban is híres volt.

HIREK

Ősz a városban...

Ostoba babona a titkos konvenci, hogy nem szabad írni őszi hervadásról, a napsugár temetéséről, mikor az ősz szomorú poézise olyan fájdalmasan megható.

Csillagos őszi ég alatt, a kávéházi ragogás és muzsika fölött magasan, méltóságosan vadludak vándorcsapata huz át az éjszakában. Az alvó és mulató város házai fölött bánatos kereplő hangja zendül, az áthuzó vadludak gágognak.

Furcsa és fájdalmas ez az őszi sóhaj, a melyet szabad mezők, távoli tájak küldenek a város felé október 1-jén... Hiába huzza vigan a cigány, hiába hangos a város kedve, hiába száll a zsongó idegbe az esti láz, akit az utcán ér a vadludak monoton, éles és lassan elhaló éneke, az egy percre őszzébb vonja a kabátot és szomorú lesz ettől a levegő-égbeli különös muzsikától.

Az ősz kereplője szólal meg a magasban, a hideg és gyémánt csillagok alatt, a városba izenve. Az emberben ősi nomád

ösztönök költögetnek különös vágyakat. Kőbörtönök között, csinált virágokból, károsított érzésektől körülveve, megáll egy percre a város embere és nosztalgát érez a szabadság után. Itt az ősz, a köd, a sár, az egész városi szürkeség és bánat és mi itt maradunk a ködben és sárban, ködös gondok, sáros gondolatok zavaros tömkelegjében.

Vándor daruk V betűje, nomád vadludak hívó éneke, mi nem követhetünk. Igazi magány és igazi szabadság nincs a nagy városokban. Vajjon a szüz természet ölében van-e még? Vagy volt-e egyáltalában?

Rousseau álma, úgy érezzük ezt mi, új század fáradt gyermekei, valóban csak álom. A természet mostoha, a civilizáció kegyetlen. Az aranykor a mesékben él, az emberi haladás ideálja a földön el nem érhető. Minden vágyunk oly messze száll, mint az őszi csillagok alatt tovahuzódó vándorok utja.

Es mi fájt könnyel bámulunk utánuk.

— **Minisztertanács.** Fővárosi tudósítónk jelenti: Vasárnap minisztertanács volt, melyről a következő jelentést adták ki: Vasárnap délelőtt 10 órakor a miniszterelnökségi palotában Kuen-Hédervary miniszterelnök elnöklésével minisztertanács volt, melyen a kabinet valamennyi tagja részt vett. A jegyzőkönyvet Skerlecz Iván báró min. tan. vezette. A minisztertanács főtárgya a kormány legutóbb Bácsben járt tagjainak jelentéstele volt azokról a tárgyalásokról, melyeket Bácsben osztrák kollégáikkal és a közös miniszterekkel folytattak. Azonkívül folyó ügyeket intéztek el. A minisztertanács délutáni egy óráig tartott. A tárgyalásokat Bácsben a delegációk ülészaka alatt folytatni fogják.

— **Városy állapota.** Kalocsáról jelenti: Városy érsek állapota Mahler tanár véleménye szerint nem teljesen reménytelen. A beteg állapota ma csekély javulást mutat.

— **Az új rendőroktatási állásra,** melyet a város rendőrsége számára fognak szervezni tudvalevőleg Barna Tibor van kiszemelve, aki is Budapesten letette a szakvizsgát, melyen jelen volt Rostás István rendőrfőkapitány is. Erről a mai tanácsülésen tett jelentést a főkapitány jelentve, hogy Barna Tibor tanulmányainak tovább folytatására a fővárosban maradt.

— **Egy havi közeletvám.** Csóka Samu tanácsos a mai tanácsülésen jelentette, hogy az elmúlt szeptember hó folyamán közeletvámiban 9640 korona folyt be.

— **A repülőnap nyomtatványai.** Tekintettel arra, hogy a debreceni repülőnap, melyet Letzter József udvari fényképész rendez, nagy forgalmat biztosít Debreczen számára, a városi tanács mai ülésében elhatározta, hogy a szükséges nyomtatványokat 600 korona költségen belül díjtalanul bocsátja a vállalkozó Letzter József rendelkezésére.

— **Halálozás.** Mint részvétellel értesülünk Bacsó Margit urasszony életének 33 éves korában meghalt. Temetése holnap kedden délután 3 órakor lesz a Hatvan-u. 21. számú házból.

— **A debreceni korcsolyapálya** ügyében vasárnap délelőtre összehívott értekezlet elmaradt közbejött akadályok miatt.

— **A debreceni repülés.** Nagyban folynak az előkészületek a vasárnapi repülésre. A közönség biztonságának érdekében a legszélesebbkörű intézkedések történnek. Ma délután a repülés terén járt Körner Adolf és dr. Tóth Mihály tanácsnokok, Rostás István rendőrfőkapitány, Ozory István t. kapitány, Puhlig Ernő tüzoltó főparancsnok, a sajtó képviselője és Letzter József a repülés rendezője. A repülés terének pontos meghatározása a repülések irányának kijelölése a közönség biztonsága szempontjából és a rend-

őrség igénybevétele a közrend érdekében képezte a helyszíni megbeszélést. Minden intézkedés megtörtént, hogy a repülőmutatók minden egyes mozzanatát a közönség balesetek ellen biztosított helyről jól láthassa és megállapodás jött létre a repülés idejére vonatkozólag is. A repülés vasárnap délután fél 3 órakor kezdődik a helyi kisvasut a közönséget egészen a repülés nézőteréig viszi, ezek a külön vonatok már délután 1 órától közlekednek a városból és a repülés befejezésekor a visszazállásról gondoskodnak. Rostás István főkapitány szigorúan intézkedik, hogy a bérkocsik a rendes megállapított tarifáért közlekedjenek. A páholy 4 személyre 20 korona. Elsőrendű ülőhely 5 korona, II-od rendű ülőhely 3 korona, I-ső rendű állóhely 2 korona, II-od rendű állóhely 1 korona. A középiskola tanuló ifjusága tanáraik vezetése alatt 50 fillér beléptidiját fizetnek. Ugyanezen díjért tekintheti meg a katonaság őrmestertől lefelé a repülési mutatókat. Előjegyzéseket már a mai naptól fogva elfogad Letzter József udvari fényképész műtermén kívül Aczél Henrik, Antalffy József és Csáthy Ferenc könyvkereskedők, Benyáts Emil, Kontsek Kornél, Molnár Ferenc, Frank testvérek kereskedők, Nagy Samu és Schwarz Dániel dohányárudája. Ugyanezen helyeken a jegyek már a szerdai naptól árusítatnak. A repülés napján a repülő téren jegyek nem árusítatnak, mivel a határkordonon keresztül jegy nélkül senki sem bocsájtatik.

— **Halálos repülés.** Pétervárról jelenti: Macievics Leó 32 éves százados tegnap délután egy Farman-féle biplánon a pétervári aerodromból felszállt. Már mintegy 500 méterig emelkedett, amikor a motor hirtelen felmondta a szolgálatot és a repülőgép lezuhant. Az aviatikus szörnyet halt és holttestét a felismerhetetlenségig megsemmisített állapotban huzták ki a romok alól. Macievics néhány nap előtt Stolypin miniszterelnökkel szállt föl és ez a felszállása kitűnően sikerült. A tegnapi szerencsétlenség a nézők több ezernyi tömegére mély benyomást tett. Sokan, amikor a lezuhanást látták, páni félelemmel elmenekültek a repülőtérről.

— **Gyilkosság a színpadon.** Madridból jelenti Tegnapelőtt Cartagenában az Actuales-színház délutáni előadásán gyilkosság történt a nyílt színpadon, a nézők szemláltára Előadás közben a színpadra rohant Gonzales színész és azért, mert Salvador igazgató felmondott neki, hatszor átvágta a nyakát. A közönség rémülten menekült s a gyilkos színészt rögtön elfogták.

— **Repülőverseny jegvei** kizárólag Antalffy jegyirodában kaphatók.

— **Házasságkötések.** A héten a következő házasság kötéseket jelentették be az állami anyakönyvi hivatalba: Venczák Lajos és Mária, Doboss Gyula Balázs Margit, Komocsin Pál Vásári Eszter, Gyarmati József Berecz Juliánna, Kádár Gusztáv Fazekas Zsófia, Kis Bálint Gyöngyösi Erzsébet, Nöthelfer István Holb Jolán, Vértessy Mihály Halmi Juliánna, Porkoláb János Nagy szter, dr. Sepsy Dezső Sáfrány Irén.

— **Lampiónok** legolcsóbb árban kaphatók Thaisz papírnemű áruházában.

— **Hunnia képei** szépek! Hunnia képei olcsók! Hunnia képei tartósak! Hunnia levelezőlapjai szenzációszám olcsóságban és kivitelben! Hunnia műterem a PIAC- és CSAPO UTCA SARKÁN az utcai oldalon van! Hunnia modern berendezésű fényképészeti és festészeti műterem!

— **Őszi idényre** a legszebb férfi kalapok remek szabású férfi ingek és feltűnést keltő szép nyakkendők teljes választékban megérkeztek Frank Testvérek üzletében, Piac- és Szent Anna- utca sarok.

Tafftselyem alsó szoknya 5 frt Halmágyinál.

Legjobb a Békési Róza „Csont” szappana

**Üzlet áthelyezés miatt
végeladás**
Minden, áron alul adatik el
GLÜCKEDE
ozipőzletében, a barakban.

— Nagy vívmány. Uj magyartalál-
mány. Nincs többé csunya és rossz fog, mert
a már világhírű szabadalmazott és orvosilag
megvizsgált Nádler-féle „Hófehér” fogtisztí-
tószert még a legelhanyagoltabb fekete vagy
sárga fogat hófehérre tisztítja fogkefe mel-
lőzésével is. A szer folyadék. Kapható min-
denütt. Kérjünk Nádler-féle „Hófehér“-t.
Készíti Nádler Lajos, Arad.

— Világhírű Borsalino kalapok Len-
gyel Samunál, Piac-utca 43.

— Jogi vizsgák letétele. Ilyen címen
a napokban hagyta el a sajtót Kolozsvárt
egy hasznos és tartalmas könyv, mely rész-
letesen ismerteti a jogi vizsgák letételének
módozatait az érvényben levő szabályok
szerint. A könyv hézagpótló és azt a jogi
vizsgák letétele iránt érdeklődők nagy ha-
szonnal forgathatják, minthogy a jogi vizs-
gák letétele körül felmerülő összes kérdé-
sekben alapos tájékoztatást nyújt s így a
jogászságnak s a szigorlóknak nélkülözhe-
telen útmutatója. Díjmentesen megküldi
az érdeklődőknek dr. Dobó, Kolozsvárt,
Bolyai-u. 3.

— Mindennemű könyvkötések, bőrdiz-
munkák, reklám-cikkék stb. Antalffy Ferencz
könyvkötészetében készíttetnek Piac-u. 31.

Legjobb és legszebb
Czipők Daniel czipő
gyárában
TELEFON
501
Solnai Debreczen,
Piac u. 49. postával szemben.

— A Polgári Takarékszövetkezeti Szö-
vetkezet Piac-u. 73., a 15-ik évtársulatra már
a mai naptól kezdve igen olcsó heti befizeté-
sekkel minden levonástól ment könnyen tör-
leszthető kölcsönöket folyósít.

— Elkészültek! a legdivatosabb glaci-
svéd- és szarvasbőr-kezttyük, bőrkeszttyük,
mérték szerint 2 óra alatt készíttetnek.
Schön Sándor keszttyü, kötszer- és orvosi
műszertárában, Debreczen Piac-u. 12. Sten-
czinger-ház.

— Hulló falevél, legujabb kuplé, kapható
Aczel antiquariumában.

Győrfi Testvérek
uridivat-, kalap- és fehérnemű üzlete
Piac-utca 30. Dréher sörcsarnokkal szemben.
Őszi ujdonságok
az összes uridivat cikkében és
pipereárunkban.

Fővárosi Bazarban
DEBRECZEN, Simonfi-u. 1. sz. (Bérház.)
Iskola táskák, háztartási cikkek, játék árak
és ajándék tárgyak
legolcsóbban beszerezhetők.

Közgazdaság.
—
Terménytőzsde.
Fehvaroz E. debreczeni bizományos távirati jelentése.
Budapest, 1910. okt. 10.
Készaru változatlan.
1910. októberi buza . . . 10.21—22
— — — — — 11. áprilisi buza . . . 10.38—39

1910. májusi buza	—
1910. októberi rozsa	7.52—53
1910. áprilisi rozsa	7.78—79
1910. májusi rozsa	—
1910. októberi zab	7.93—94
1911. áprilisi zab	8.31—32
1911. májusi tengeri	5.48—49
1910. szept. tengeri	—
1910. ápr. tengeri	—
1910. augusztusi repce	—

Megbízható czimtar csakis a Debreczeni
Független Ujság Képes Naptárában van, ezt
a nagyszabásu naptárt pedig csakis úgy kaphatja
meg, ha a lapot járattja. Előfizetőknek
ingyen. Másnak még pénzért sem adjuk.

„Kolláriti” bőrlémez
a jelenkor legjobb tetőfedő és elszigetelő
lemeze.
Egyedelárusító Debreczen és vidékére
Mező Ármin
fabereskedő Wesselényi tér 6. Martelen kívül

„Gyöngyvirág Crème”
az arokrémek gyöngyö!
Szeplo, májfoltok, pattanások s
bőrbajok ellen kiváló jó szer. Si-
mává, fehérré és üdové teszi az
arcbőrt! Sem higanyt, sem ólmat
nem tartalmaz. A nappalra való
krème nem zsiroz, míg az éjjelre
való zsiroz. Egy tégely ára 1 korona.
Kapható:

Mihalovits Jenő
„Kigyó” című gyógyszerárában,
DEBRECZEN.

Ha olcsón akar vásárolni
ugy keresse fel
Márton Ferencz
parti nagyáruházát
a Harisnya királyhoz
Dógenfeld-tér 8. sz. (Kenyér piac.)
hol mindennemű konfektio, ugymint aljak,
bluzok, pongyolák és gyermek ruhák min-
den nagyságban kaphatók. — Női, férfi
és gyermek tricó árunkban nagy választék.
Ugyanott egy tanuló felvétetik.

Ne vegyetek
mást
köhögés
rekedtség katharrus, elnyálkásodás
görcs és sz. nárhurut ellen, mint a
finom izú
KAISER-féle mell-karamellát
a 3 fenyővel.
5900 közjegyzőileg igazolt bizonyítvány
erről, kezeskednek az eredményért,
Csomagja 20 és 40 fillér. Doboz 60 fillér.
Kapható: Mihalovits J., Muraközy László, Grósz
Nagy Ferencz, Mauthner Alfréd gyógyszerészek-
nél, Jóna és Jóna drogueriájában. Ujfehértón
Tron Gyula, Pü-pökladányban Harsányi Lajos
gyógyszertárában.

BOROLIN
SOS =
BORSZESZ

Felülmulhatatlan háziszser
mehülés okozta bajok mint rheuma,
köszvény, ischias, izületleob, zsá-
bában szenvedők fájdalmainak meg-
szüntetésére.
Ára kis üvegnek 2 korona nagy üvegnek
2.50 korona, próba üvegnek 1.20 korona.
Gyártják:
Dr. Borovszky R. és Borovszky K.
Budapest, II., Fő utca 73-77. szám.
Kapható mindenütt.

Színházi látcsövek
Fischer Jakab
látcsészénél
Debreczen, Főtér 23. szám.
Nagy raktár

Színházi látcsövekből
gyöngyház, alumínium, legfinomabb achroma-
ticia üvegekkel a legolcsóbban beszerezhetők.
Nagy raktár
szemüvegek
és
or-
csiptelőkől.
Prizmás látcsövek kizárólagos eladása
legolcsóbban beszerezhető.

Nagy Lajos hirdetési irodájából
Csapó-utca 13.

Eladó ház!
Van rajta egy régi jó fűszerüzlet
italméréssel és trafikkal!
A Péterfia-utca szájában, Homok-
utca 3. számú ház ezennel eladóvá
tétetik! Ára e háznak 5 ezer forint!
kedvező fizetési feltételek mellett!
Szép nagy tágas udvar, cserepes téglá-
épülettel ellátva, melynek eleje régebbi, a
hátulja azonban új. A következő mellék-
helyiségeket foglalja magában:
Egy jó menetelű kis szatócs üzlet,
italméréssel és trafik engedélyvel, az üzlet-
hez tartozik három szoba, szép nagy kony-
hával, kamarával, pinczével, cserepes fás-
kamarával és cserepes sertésóllal és egy
udvari szoba, különálló csinos kis épületben.
Nagyon jól jár vele
aki e házat megveheti!

Apró hirdetések.

Minden szó 5 fillér.

Betöltendő.

Tanuló leány felvétetik Czitrom Mór női fődrász termébe, Simonffy-utca, tejpiacz 5. Kihullott hajak megvétetnek.

Adás-vétel.

Új harisnya kötések és fejelések a legfinomabb D. M. C. pamutból, a legolcsóbb árban készülnek, az Egyesült Zsinór és Paszomány gyárban Debrecen. Ugyanott tanulók és tanuló lányok fizetéssel felvétetnek.

Ha nincs pénze és szüksége van, vászon asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükkör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon.

28 krajcárért fejel férfi vagy női harisnyát Benyáts Emil villanyerőre berendezett harisnyagyára, Debrecen, Tisza-palota.

Budapesti Férfi szabó

készít divatos szabásu

Öltönyöket 40—50 koronáig.
DEBRECZEN. Sas-utca 4 szám.

Csemege-szállít szállít bármily mennyiségben 5 kilós kosarakban Darvas Miksa szállító kivitele. Telefon 294.

Tulhalmozott raktár miatt saját gyártmányu

Férfi, Női és Gyermekek cipőjelmét melyen leszálított árban árusítom el
Fischer Menyhért
Placz-utca 3.

Harmathy antiquariumban Fűvészkert-u. 14. Disművek, regények, zeneművek fél áron kaphatók.

Házhelyek. A Szent Anna-utca végén, a Gépjavitó műhely, Dohánygyár s Vágóhid közvetlen közelében a Homokkertben kiépített utcasorral szemben, nagyjövőjű helyen, mintegy negyven darab 300 négyzetméteres ház hely eladó. A telkek vételárának egyharmadát készpénzben kell kifizetni, a többi részét előnyös feltételek mellett az eladók kölcsönképen rajtahagyják az ingatlanon. Eladók pénzintézeti összeköttetést szereztek arra nézve, hogy a telekvásárlóknak előnyös házáépítési kölcsön álljon rendelkezésre. Mindenféle felvilágosítást ad és előjegyzést elfogad Márk Endre ügyései irodája a Collégiumban.

Lakás.

Két utcai első emeleti lakás mindenik 4-4 szobával tágas előszobával s a modern igényeknek megfelelőleg minden mellék helyiségében teljes kényelemmel, gáz és villanyvilágítással berendezve november hó 1-től kiadó Hatvan-u. 2-ik szám alatt. Értekezhetni Muraközy László gyógyszerárban.

Modern 5-6 szobás lakást keresek megfelelő mellék helyiségekkel november 1-re, ajánlatok »Földbirtokos« jellegre kiadóhivatalba.

Különfelo.

Férfi és női kalapokat a legjobb kivitelben javít és tisztít Békés Lajos kalapos műhelye Debrecen, Placz-u. 46. az udvarban.

Egy műhelynek és egy istállónak való helyiség kiadó Arany János-u. 37.

Keresek egy jobb fajta szatócs üzletet italméréssel, azonnali átvételre, esetleg lelépési díj mellett. Ajánlatot kiadóhivatalhoz K. J. címre.

Társat keresek almakereskedésre. Pinczém száraz, husz méteres. Szentjób, Kossuth 52.

Welsz Ferenoz épület és mű-butor asztalos
József-kir.-h.-u. 60. Készít minden az asztalos szakmába vágó munkálatokat elsőrendű kivitelben, mérsékelt áron.

A legdivatosabb uri öltönyök,
felöltők, téli kabátok készítését elvállalja az
Angol uri szabó

Debrecen, Bathányi-utca 2. sz.

Kül- és belföldi szövetek nagy választékban.

Placz utca 75. sz.

Bauer Károly

óra és ékszer üzlete az (Iparbankkal szemben)

» Kitünő órák »

legújabb divatu ókiszerek legújantósbabb árban, valamint javítások legjobb szakértőlemmel óras műhelyemben Placz-utca 75. sz.

Ön rendel nap- és esernyőt és nem gondol arra, hogy esedékel drágán fizet.

Ha akar magának hasznót hajtani- forduljon hozzám bizalommal, mielőtt szükségletét fedezi.

Nem fizet el hiába való összeget — jó munkát — jó árut kap olcsón ha felkeresi cégemét.

Wiener Hormann

nap- és esernyő készítő

Debrecen, Sas-utca 3. sz.

Javítások és áthuzások gyorsan és pontosan eszközöztetnek.

Padló lakk!

legolcsóbb beszerzési forrása

a **Festék királynál**

Hatvan-utca 8. sz. — Telefon 205. szám.

A Matild krémnek

nincs szüksége, hogy csodát beszéljenek róla (ala Erényi.)

A Matild orémet ösmeri minden uri nő, ki a Matild orémet évtized óta használja itt Debrecen és vidékén; mindenki tudja, hogy a Matild orém-ben nincsen higany, sem ólom, semmiféle ártalmas anyag, attól nem hull ki senkinek vénségére a foga, a Matild krém-től nem hasogat idővel az arc-csontja. A Matild orém olyan a nagy lármával hirdett krémek között, mint a szerény, de illatos erdei ibolya a gazdagok üvegházaiban tenyésztett, szép külsejű de szagtalan virágok között.

A Matild orém, bőrt finomít, azonnal fehérit, puder alá nappali s esti használatra a legjobb ránczfedő, szeplőt, májfoltot, mittessert, minden bőrrütütőt eltávolít. Súlyosabb esetekben a Matild arczkenőcs éjjeli használatra. A Matild orémet ha használja, nem költ hiába, mert ha hirdett hatásának nem felel meg, árát minden kibuvó nélkül visszaidom. Matild szappan, poudor, hajestor.

Részítőjük KUN ISTVÁN

gyógyszerész

Matild szépítőszerek kaphatók minden gyógyszerárban és droguerárban.

Főraktár: Kuba, előbb Tóth Béla gyógyszerár (Tiszapalota.) Jóna és Jóna droguerárja Debrecen.

Köszén és tüzifa árjegyzék.

100 kg. száraz vágott fa K 2 40

500 " " " " " 11.—

100 " szalon porosz köszén " 4.40

100 " darabos kocsz " 4 20

házhöz szállítva.

Gabányi Sándor Csapó-u. 28. sz.

Telefon 449.

Iskola öltönyök

valamint férfi öltönyök

»»» a legolcsóbb férfi-, fiu- és gyermekruha áruházban «««

Grünfeld Adolf és Társánál

kaphatók

DEBRECZEN, Kistemplom mellett, (sarok holt.)